SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 25/04-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Eduarda Bárányа a Štefana Ogurčáka na neverejnom zasadnutí 9. júna 2004 prerokoval prijatú sťažnosť Ing. V. B., bytom T., zastúpeného advokátom JUDr. Š. B., I., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 193/02 (predtým Nc 932/98) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 193/02 (predtým Nc 932/98) p o r u š i l právo Ing. V. B., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 25/04-12 z 11. februára 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavom súde“) sťažnosť (z 5. decembra 2003, na výzvu ústavného súdu doplnenú podaním z 27. januára 2004) Ing. V. B., bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Š. B., I., namietajúcu porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej aj „okresný súd“) v konaní o určenie vlastníckych práv k nehnuteľnostiam vedenom pod sp. zn. 6 C 193/02 (predtým Nc 932/98) na ďalšie konanie.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol, že žalobou podanou na okresnom súde 15. októbra 1993 sa domáhal určenia vlastníckych práv k nehnuteľnostiam. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 9 Co 273/98-48 z 21. januára 1999 zrušil rozhodnutie okresného súdu zo 6. júla 1998 o zastavení konania a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ uviedol, že hoci od vrátenia veci krajským súdom *„ubehlo viac ako 53 mesiacov a od vykonania posledného právneho úkonu okresného súdu viac ako 19 mesiacov však doposiaľ, ako bolo zistené ... nedošlo k žiadnemu úkonu smerujúcemu k príprave a prerokovaniu žaloby“*. Ani sťažnosť na prieťahy podaná predsedovi okresného súdu 2. apríla 2002, ktorý jej opodstatnenosť (*„Vaša sťažnosť je oprávnená“*) potvrdil, neviedla k náprave.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatej sťažnosti (ďalej len „sťažnosť“) písomne vyjadrili obaja účastníci konania: Okresný súd Dolný Kubín, zastúpený jeho predsedom, vyjadrením sp. zn. Spr. 196/04 z 23. marca 2004 a sťažovateľ, zastúpený svojím právnym zástupcom, stanoviskom z 20. apríla 2004.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutého súdneho spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľ doručil 20. novembra 1996 okresnému súdu podanie (určené k sp. zn. Nc 1183/93), ktorým navrhol určiť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Pucov proti odporkyni Ľ. F., rod. B., z P. (sťažovateľova sestra).

Pre neúplnosť podania okresný súd 4. decembra 1996 požiadal Okresný súd Trenčín, aby v lehote 30 dní vypočul sťažovateľa a podal mu potrebné právne poučenie ohľadne vypracovania riadneho návrhu (dožiadanie doručené 17. decembra 1996).

Podľa úradného záznamu z 10. januára 1997 sa bez predvolania dostavil sťažovateľ na okresný súd, kde mu bolo dané poučenie o náležitostiach návrhu.

Okresný súd Trenčín 20. januára 1997 oznámil okresnému súdu, že 10. januára 1997 sa naň dostavil sťažovateľ, ktorý uviedol, že v predmetnej veci bol už vypočutý na Okresnom súde Dolný Kubín. Okresný súd Trenčín žiadal oznámiť, či je potrebné ešte sťažovateľa vypočuť.

Okresný súd 21. februára 1997 požiadal Okresný súd Trenčín, aby predvolal sťažovateľa za účelom upresnenia petitu jeho návrhu vrátane identifikácie nehnuteľností, ku ktorým má byť určené jeho vlastníctvo. Spis potom žiadal vrátiť k sp. zn. Nc 1284/96.

Podľa zápisnice o poučení sťažovateľa napísanej na Okresnom súde Trenčín 14. marca 1997 sťažovateľ prehlásil, že návrh opraví a doručí ho Okresnému súdu Dolný Kubín do 10 dní.

Sťažovateľ 18. marca 1997 doručil Okresnému súdu Trenčín podanie s upraveným petitom jeho návrhu adresované Okresnému súdu Dolný Kubín k spisu sp. zn. Nc 1183/93, označené ako „Žaloba o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti podaná 13. 1. 1997 – doplnenie petitu“.

Okresný súd Trenčín vrátil vec *„po vybavení“* späť 18. marca 1997 okresnému súdu.

Okresnému súdu bolo 2. apríla 1997 doručené podanie sťažovateľa určené k spisu sp. zn. Nc 1183/93 z 13. januára 1997 označené ako *„Žaloba o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti v Katastrálnom území Pucov, vložka č. 98 a 164 v rámci vydania dedičských podielov“*. Ako odporca bola označená Ľ. F., rod. B., P.. Podaniu pridelil okresný súd sp. zn. 9 C 248/97.

Okresnému súdu bolo 21. januára 1998 doručené podanie sťažovateľa z 19. januára 1998 ku sp. zn. Nc 1183/93 adresované predsedovi okresného súdu, ktorým urgoval vybavenie svojho *„podania z 15. 10. 1993“* vo veci potvrdenia dedičského práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom dedičského konania vedeného na Štátnom notárstve Trenčín pod sp. zn. D–179/73 a D 363/73.

Dňa 6. februára 1998 bol daný pokyn súdnej kancelárii, aby vec previedla do registra Nc (sp. zn. Nc 932/98).

Okresný súd 16. februára 1998 vyzval sťažovateľa na doplnenie jeho podania z 13. januára 1997 s poučením o obsahových náležitostiach návrhu.

Sťažovateľ podaním z 12. marca 1998 (určeným k sp. zn. Nc 1183/93 a Nc 932/98) odpovedal na vyššie uvedenú výzvu spolu s vysvetlením postupu jeho jednotlivých podaní od r. 1993, pričom sa stále domáhal vybavenia tej istej veci, t. j. vyrovnania dedičských podielov.

Okresný súd 20. apríla 1998 vyzval sťažovateľa na doplnenie jeho *„doplnenia z 12. 3. 1998“* (doplniť o novú formuláciu žalobného petitu s dostatočnou identifikáciou nehnuteľností podľa údajov z katastra), a to v lehote 10 dní pod hrozbou zastavenia konania.

Sťažovateľ 30. apríla 1998 požiadal okresný súd o predĺženie lehoty na úpravu návrhu o 2 mesiace.

Okresný súd uznesením č. k. Nc 932/98-42 zo 6. júla 1998 zastavil konanie.

O odvolaní sťažovateľa z 24. júla 1998 rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) uznesením sp. zn. 9 Co 274/98 z 21. januára 1999, ktorým vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie (spis bol doručený 2. februára 1999).

Okresný súd 2. apríla 2001 vyzval sťažovateľa na doplnenie jeho návrhu v zmysle uznesenia krajského súdu (výzva doručená 4. apríla 2001).

JUDr. S. Š. z T. predložil 17. apríla 2001 okresnému súdu splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa a žiadal doručiť uznesenie krajského súdu z 21. januára 2001 (doručené 23. apríla 2001).

Právny zástupca sťažovateľa 16. júla 2001 predložil okresnému súdu v dvoch alternatívach návrh na vyrovnanie dedičských podielov sporových strán.

Sťažovateľ 5. mája 2002 oznámil okresnému súdu, že jeho sestra Ľ. F. 27. apríla 2002 zomrela.

Okresný súd uznesením č. k. Nc 932/98-56 z 24. novembra 2003 konštatoval *„nesplnenie náležitostí riadneho návrhu“* a vyzval sťažovateľa na doplnenie návrhu v lehote 10 dní (uznesenie a výzva doručené sťažovateľovi 9. decembra 2003).

Okresný súd uznesením č. k. Nc 932/98-58 z 5. februára 2004 sťažovateľovo podanie podľa ustanovenia § 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku odmietol (uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 23. februára 2004).

Dopytom na okresnom súde ústavný súd zistil, že uznesenie z 5. februára 2004 nadobudlo právoplatnosť 10. marca 2004.

K súdnemu spisu sp. zn. 6 C 193/02 (Nc 932/98, Nc 1284/96) bol pripojený súdny spis sp. zn. Nc 1183/93.

Konanie vo veci sp. zn. Nc 1183/93 sa začalo 18. októbra 1993 podaním sťažovateľa označeným ako *„Potvrdenie dedičského práva vydaním súdneho rozhodnutia – podanie žaloby proti odporkyni: Ľ. F., rod. B.“*.

Okresný súd vyzval 30. decembra 1993 sťažovateľa na doplnenie podania v lehote 10 dní (výzva doručená 4. januára 1994).

Na žiadosť sťažovateľa z 11. januára 1994 mu bola táto lehota predĺžená o 2 mesiace.

Sťažovateľ 27. apríla 1994 doplnil svoje podanie o písomné dokumenty z evidencie nehnuteľností a o návrh *„o vyčlenenie pozemkov do vlastníctva“*.

Sťažovateľ 18. októbra 1994 urgoval začatie konania o svojom návrhu.

Okresný súd 29. novembra 1994 vyzval sťažovateľa na doplnenie návrhu s konkrétnym uvedením požiadaviek a s upozornením na možnosť zastavenia konania (výzva doručená sťažovateľovi 5. decembra 1994).

Okresný súd uznesením č. k. Nc 1183/93-21 z 21. apríla 1995 zastavil konanie (uznesenie bolo doručené odporkyni 9. mája 1995).

Podľa úradného záznamu z 2. novembra 1995 sťažovateľ navštívil okresný súd a informoval sa o stave konania. Bolo mu oznámené vydanie uznesenia o zastavení konania.

Sťažovateľ 6. novembra 1995 žiadal podaním označeným ako *„Dedičské konanie k spisu Nc 1183 – urgencia“* doručiť mu uznesenie o zastavení konania.

Sťažovateľ podaním označeným ako *„Náhradné dedičské konanie k spisu Nc 1183/1993 – oznámenie“* žiadal od okresného súdu fotokópie z dedičského konania.

Pokynom pre súdnu kanceláriu z 9. augusta 1996 nariadil sudca *„Následný zápis: K! nezapisovať – už bolo po neb. Š. Bi zahájené náhradné dedičské konanie pod č. D 562/94, avšak bolo zastavené – podané odvolanie – potvrdené a konanie zastavené“*.

Okresný súd listom z 27. septembra 1996 oznámil sťažovateľovi vyššie uvedené a navrhol mu prísť sa o veci osobne informovať.

Podľa úradného záznamu z 30. októbra 1996 bol sťažovateľ počas jeho osobnej návštevy na okresnom súde oboznámený so spisom sp. zn. Nc 1183/93 a D 562/94 a bol poučený o možnosti podať žalobu o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam alebo sa dohodnúť so súrodencami. Bolo mu tiež odporučené navštíviť notára za účelom vydania osvedčenia. V závere úradného záznamu bol daný pokyn pre súdnu kanceláriu, aby vec vyznačila v registri ako skončenú a spis založila do archívu.

K sťažnosti bola pripojená odpoveď predsedu okresného súdu JUDr. P. B. sp. zn. Spr. 2024/02 zo 16. apríla 2002 na sťažovateľovu sťažnosť na nečinnosť súdu vo veci sp. zn. Nc 932/98, podľa ktorej *„Po preskúmaní veci som zistil, že Vaša sťažnosť je*

oprávnená. Ku prieťahom vo veci došlo z objektívnych príčin, vzhľadom na počet a skladbu vecí v senáte JUDr. K., ktorá okrem agendy Nc vybavuje aj agendy Cb a T a okrem toho absolvovala aj stáž na Krajskom súde v Žiline, pričom v tomto období ju nik v agende Nc nezastupoval.

Vec už bola prevedená do registra C pod spisovú značku 6 C 193/02 a bude sa v nej ďalej konať".

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa odseku 2 citovaného článku ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa odseku 3 citovaného článku ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov (...).

2. V petite svojej sťažnosti sťažovateľ žiadal vysloviť porušenie vyššie označeného základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk.

Okresný súd vo svojom vyššie citovanom vyjadrení uviedol, že *„Vec Ing. V. B. napadla na tunajší súd dňa 20. 11. 1996 ako nejasné podanie. Dňa 04. 12. 1996 bol*

požiadaný Okresný súd v Trenčíne za účelom predvolania navrhovateľa a poskytnutia mu poučenia podľa § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 O. s. p.. V januári 1997 sa navrhovateľ dostavil na tunajší súd, kde mu predmetné poučenie bolo dané. Napriek tomu navrhovateľ svoje nejasné podanie neopravil, preto bol opätovne požiadaný Okresný súd v Trenčíne o zabezpečenie riadneho poučenia. Okresný súd v Trenčíne vybavil dožiadanie dňa 18. 03. 1997. Následné podanie navrhovateľa Ing. V. B., zo dňa 13. 01. 1997 bolo doručené tunajšiemu súdu dňa 16. 01. 1997, bolo omylom zapísané do 9C 248/97, hoci v tomto podaní pisateľ uviedol, že malo byť určené k spisu Nc 1183/93. Z dôvodu, že ani toto podanie nespĺňalo náležitosti riadneho návrhu na začatie konania, bolo dňa 09. 02. 1998 prevedené do registra Nc, na základe pokynu sudcu zo dňa 06. 02. 1998. Opätovne justičnou čakateľkou vo februári 1998 bol Ing. B. vyzvaný na odstránenie vád návrhu. Výzva bola opakovaná dňa 20. 04. 1998 a dňa 30. 04. 1998 sa Ing. B. dostavil k justičnej čakateľke a požiadal o predĺženie lehoty na podanie riadneho návrhu. Toto však neurobil a dňa 06. 07. 1998 bolo uznesením č. k. Nc 932/98-42 rozhodnuté o zastavení konania. Na základe odvolania Ing. V. B. Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 21. 01. 1999 č. k. 9 Co 273/98-48 uznesenie tunajšieho súdu zrušil. V odôvodnení tohto rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že podania navrhovateľa sú čiastočne neúplné a uložil tunajšiemu súdu poučiť navrhovateľa a vyzvať ho na doplnenie – konkretizáciu veľkosti spoluvlastníckych podielov aj k ďalším nehnuteľnostiam, nielen pozemnoknižnej parcele č. 1154. Tiež poukázal na to, že návrh na určenie vlastníckeho práva k nespôsobilému predmetu občianskoprávnych vzťahov, ak je určitý, konkrétny, je zároveň aj úplný, pričom z daného pohľadu je irelevantné, že navrhovateľ nemôže byť v spore úspešný. Na základe toho tunajší súd výzvou zo dňa 02. 04. 2001 vyzval navrhovateľa na doplnenie svojho návrhu v zmysle záverov odvolacieho súdu. Dňa 17. 04. 2001 bola doručená tunajšiemu súdu plná moc na zastupovanie navrhovateľa JUDr. S. Š., ktorý dňa 16. 07. 2001 zaslal doplnenie návrhu, ktorý ale taktiež podľa názoru súdu nespĺňa náležitosti, ktoré by odôvodňovali, aby vo veci mohol súd konať ako o riadnom návrhu. Dňa 15. 05. 2002 navrhovateľ oznámil, že odporkyňa zomrela. V ďalšom konaní bude potrebné zistiť okruh právnych nástupcov po Ľ. F., rod. B. ktorá mala podľa udania navrhovateľa zomrieť dňa 27. 04. 2002.

Aj keď súd musí konštatovať, že najmä v poslednom období vznikli pri vybavovaní veci určité prieťahy, tieto boli zapríčinené predovšetkým nedostatočným personálnym

obsadením tunajšieho súdu, a to, že vo veci nebolo možné konať spôsobom umožňujúcim meritórne rozhodnutie vo veci, bolo ovplyvnené aj správaním sa samotného navrhovateľa, ktorý napriek poučeniam súdu svoje pôvodné neúplné podanie nedokázal ani svojimi ďalšími podaniami upresniť do tej miery, aby ho bolo možné po doplnení považovať za riadny návrh, o ktorom by sa dalo meritórne rozhodnúť.“

Sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol, že: *„Z vyjadrenia Okresného súdu v Dolnom Kubíne zo dňa 24. 03. 2004 podaného vo veci samej, jednoznačne vyplýva, že súd svojím nesprávnym úradným postupom spočívajúcim v neplnení si právnej povinnosti porušil právo môjho klienta Ing. V. B. tým, že jeho vec nebola riadne a včas prejednaná bez zbytočných prieťahov. Preto neobstojí ani tvrdenie Okresného súdu o tom, že aj môj klient nesie za tento stav zodpovednosť tým, že jeho návrhy a doplnenia vykazujú znaky neplnenia náležitostí riadneho návrhu na začatie konania resp. k tomu, aby mohol súd vo veci konať, ak súd sám svojou pasivitou v konaní tento stav zavinil. Z procesného hľadiska súd v konaní postupuje v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, a aby skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné sa spoľahlivo zistili (§ 6 O. s. p.). Je preto irelevantné, že súd nekoná vo veci aj z dôvodu, že odporkyňa zomrela, ak zákon predpokladá a počíta s tým a pre prípad vzniku tejto prekážky konania zákon ustanovuje, že súd konanie preruší (§ 109 ods. 1 písm. a; § 111 ods. 2 O. s. p.), čo však súd doteraz neakceptoval a konanie neprerušil a naďalej je v konaní pasívny.“*

Sťažovateľom podaná sťažnosť na prieťahy v konaní v zmysle príslušných ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov neviedla k efektívnej náprave.

3. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie

účastníka a postup súdu. Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

3.1. Predmetom posúdenia je rozhodovanie okresného súdu o podaní (neúplného návrhu), ktorým sa sťažovateľ domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vo veci vyrovnania dedičských podielov proti odporkyni Ľ. F..

Ústavný súd zo skutočností uvádzaných okresným súdom ani z obsahu spisu nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver takej zložitosti posudzovanej veci (právnej alebo faktickej), ktorá by mohla negatívne ovplyvniť doterajší priebeh konania.

3.2. Pokiaľ ide o „správanie“ sťažovateľa v preskúmavanej veci, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že podania (návrhy na začatie konania) sťažovateľa od nápadu veci 20. novembra 1996 na okresný súd boli neúplné (nespĺňali náležitosti požadované zákonom pre tento druh návrhu), v dôsledku čoho okresný súd musel venovať mimoriadnu pozornosť zdĺhavej komunikácii so sťažovateľom zameranej na odstraňovanie nedostatkov jeho podania. Uvedený názor (záver) potvrdzujú skutočnosti vyplývajúce z prehľadu predmetného súdneho spisu (pozri II. časť tohto odôvodnenia), keď aj napriek viacerým výzvam a pohovorom so sťažovateľom nedokázal tento v priebehu rokov 1996 až 1998 (do vydania uznesenia o zastavení konania 6. júla 1998) a ani v období po vrátení veci na ďalšie konanie krajským súdom (po 27. júli 1998) vytýkané nedostatky podania odstrániť.

Tým, že sťažovateľ nesplnil povinnosť uloženú mu príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku o všeobecných, resp. osobitných náležitostiach návrhu (napr. § 42 ods. 2, § 79 ods. 1 a 2) a nepredložil okresnému súdu kvalifikovaný návrh na začatie konania o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, významnou mierou prispel k predĺženiu celkovej doby trvania konania o jeho návrhu. Celkovú doterajšiu vyše 7-ročnú dobu trvania konania nie je preto možné pripočítať len na vrub postupu okresného súdu v posudzovanom konaní bez prihliadnutia na správanie sťažovateľa (od 17. apríla 2001 už

zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom) a jeho významný vplyv na priebeh a najmä dĺžku tohto konania.

3.3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prieťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

Keďže sťažovateľ v petite sťažnosti (upravenom doplňujúcim podaním z 27. januára 2004) nevymedzil, v ktorej etape konania (označením spisovou značkou napr. Nc 1183/93, Nc 1284/96, Nc 932/98, Nc 193/02) sa mal okresný súd dopustiť porušenia označeného základného práva, ústavný súd pri určovaní posudzovaného obdobia (etapy) vychádzal z obsahu jeho podania z 27. januára 2004, ktorým doplnil svoju sťažnosť, kde sťažovateľ vymedzil protiústavnosť postupu okresného súdu na konanie v období po vydaní uznesenia krajského súdu z 21. januára 1999 (konkrétne namietal obdobie *„... od vrátenia veci krajským súdom na ďalšie konanie ...“*). Ústavný súd zameral svoju pozornosť na uvedené obdobie v činnosti okresného súdu, pričom bral do úvahy aj celkovú dĺžku predmetného konania.

V sťažovateľom označenom období (po 2. februári 1999, keď bol predmetný spis vrátený z krajského súdu okresnému súdu) vykonal okresný súd prvý procesný úkon až 2. apríla 2001 (t. j. po uplynutí dvoch rokov a dvoch mesiacov), keď vyzval sťažovateľa na doplnenie jeho návrhu v zmysle odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu.

Právny zástupca sťažovateľa 17. apríla 2001 žiadal doručiť mu uznesenie krajského súdu a 16. júla 2001 predložil súdu návrh na vyrovnanie dedičských podielov v dvoch alternatívach. Po oznámení sťažovateľa okresnému súdu (5. mája 2002), že odporkyňa v spore zomrela (27. apríla 2002), okresný súd (po uplynutí dvoch rokov a štyroch mesiacov od predloženia alternatívnych návrhov) uznesením č. k. Nc 932/98-56 z 24. novembra 2003 konštatoval *„nesplnenie náležitostí riadneho návrhu“* v podaní sťažovateľa a vyzval ho v lehote 10 dní návrh doplniť.

Keďže sťažovateľ nereagoval na výzvu okresného súdu (doručenú mu 9. decembra 2003), okresný súd uznesením č. k. Nc 932/98-58 z 5. februára 2004 podanie (návrh) sťažovateľa podľa § 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odmietol. Predmetné uznesenie doručené právnemu zástupcovi sťažovateľa 23. februára 2004 sťažovateľ nenapadol odvolaním, v dôsledku čoho nadobudlo právoplatnosť 10. marca 2004.

Vyššie uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu (spolu v trvaní štyroch rokov a šiestich mesiacov) kvalifikuje ústavný súd ako postup okresného súdu so zbytočnými prieťahmi v konaní, ktoré významnou mierou ovplyvnili dĺžku trvania nielen tejto namietanej etapy konania trvajúcej od 2. februára 1999 do 10. marca 2004 (právoplatnosť uznesenia o odmietnutí podania), ale aj dĺžku celého konania od nápadu veci na okresný súd do jeho ukončenia uznesením o odmietnutí podania (trvajúceho vyše siedmich rokov).

3.4. Obranu okresného súdu, že najmä v poslednom období vznikli pri vybavovaní veci určité prieťahy, ktoré boli zapríčinené predovšetkým nedostatočným personálnym obsadením okresného súdu, ústavný súd neakceptoval. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02, I. ÚS 163/03). Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, že vo veci nebolo možné konať spôsobom umožňujúcim meritórne rozhodnutie vo veci v dôsledku správania samotného sťažovateľa, ktorý napriek poučeniam súdu svoje neúplné pôvodné podanie nedokázal ani svojimi ďalšími podaniami upresniť do tej miery, aby ho bolo možné po doplnení považovať za riadny návrh, o ktorom by sa dalo meritórne rozhodnúť, ústavný súd uvádza, že uvedenú námietku zohľadnil v rámci kritéria „správanie sťažovateľa“ (pozri bol 3.2 tejto časti rozhodnutia), ako aj pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia (pozri bod 4 tejto časti rozhodnutia). K tomu treba dodať, že požiadavka na konanie bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané formálne a obsahové náležitosti (mutatis mutandis I. ÚS 3/02, I. ÚS 86/02). Podanie návrhu na začatie konania, ktorý nespĺňa predpísané náležitosti, a neodstránenie jeho nedostatkov,

tak ako si to vyžaduje príslušný procesný predpis (v tomto prípade Občiansky súdny poriadok), ani na výzvu súdu sú spravidla prejavom nedostatočného záujmu takéhoto účastníka konania o odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa tento účastník nachádzal počas súdneho konania, ktoré takýto jeho návrh vyvolal. Na druhej strane podľa názoru ústavného súdu aj proti správaniu účastníka konania (žalobcu), ktorý spôsobuje prieťahy v súdnom konaní alebo ho neprimerane predlžuje, Občiansky súdny poriadok poskytuje všeobecnému súdu viaceré procesné prostriedky, ktoré dovoľujú za dodržania všetkých garancií spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 a nasl. ustanovení siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy ukončiť toto správanie účastníka konania procesným rozhodnutím (k čomu aj v tomto konaní došlo), prípadne aj meritórnym zamietnutím jeho žaloby.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v predmetnom konaní bol postupom, ktorý nevykazoval znaky plynulého a efektívneho konania, teda bol konaním, ktorým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto rozhodol tak, ako je to uvedené pod bodom 1 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

4. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ najprv žiadal (v sťažnosti z 5. decembra 2003) priznať *„náhradu škody duševnej povahy zo zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom Okresného súdu v Dolnom Kubíne vo výške 500 000 Sk“* a túto svoju požiadavku (na základe výzvy a poučenia o náležitostiach návrhu na začatie konania pred ústavným súdom) dodatkom k sťažnosti z 27. januára 2004 v petite upravil na žiadosť priznať

„... z titulu upretia jeho základných práv finančné zadosťučinenie vo výške 500 000 Sk“. Svoj návrh však (aj napriek poučeniu) neodôvodnil (§ 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Vychádzajúc z významnej miery (podielu) pričinenia sa sťažovateľa na celkovej dĺžke konania o jeho podaní (pozri bod 3.2 a 3.4 tejto časti tohto rozhodnutia), ako aj s prihliadnutím na skutočnosť, že predmetné konanie je už právoplatne skončené (sťažovateľ uznesenie o odmietnutí jeho podania nenapadol odvolaním), ústavný súd považoval za dostatočné v danom prípade vysloviť porušenie označeného základného práva a nepriznať mu požadované finančné zadosťučinenie.

Z týchto dôvodov ústavný súd jeho sťažnosti v tejto časti nevyhovuje, tak ako to je uvedené v bode 2 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

5. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Keďže sťažovateľ náhradu trov svojho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom neuplatňoval, ústavný súd sa jej prípadným priznaním nezaoberal.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2004